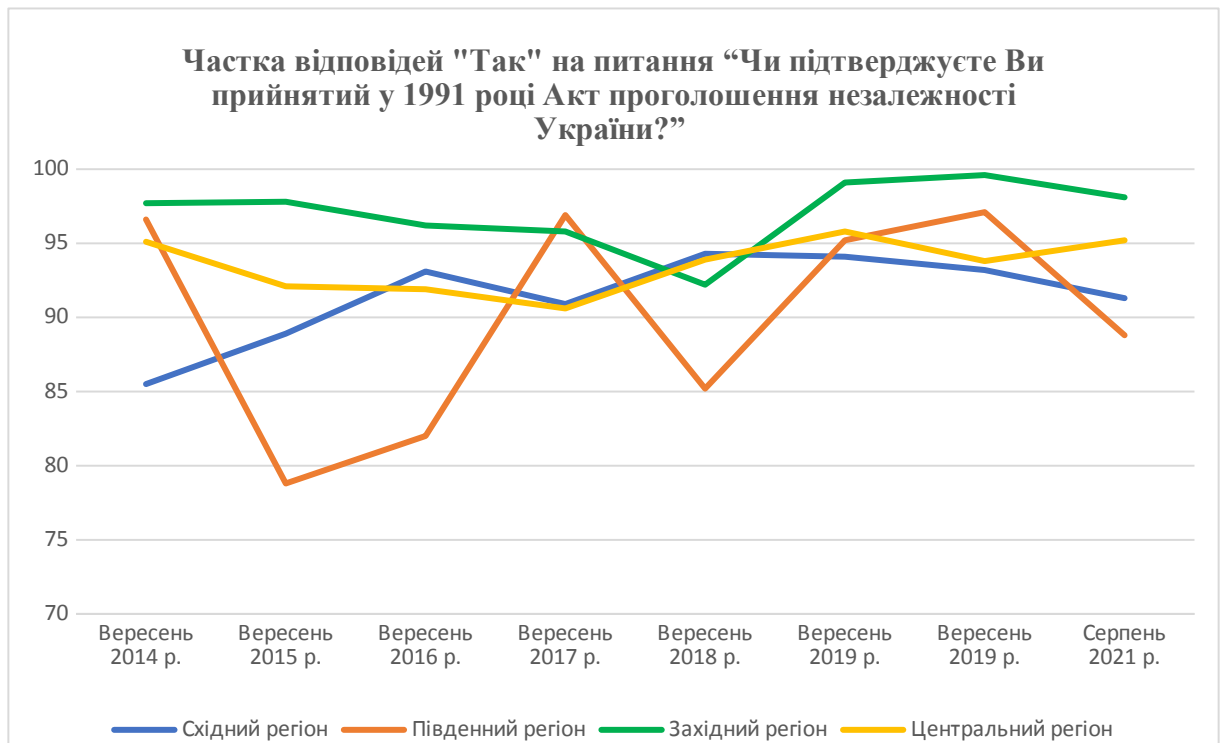

З кожним роком зростає кількість громадян, які вважають проголошення Незалежності України предметом національної гордості

З 1 по 12 серпня 2021 року Інститут соціальної та політичної психології НАПН України спільно з Асоціацією політичних психологів України провели опитування «Громадсько-політична ситуація в Україні». Вибірка репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Опитування проводилося методом інтерв'ювання. Опитано 1200 респондентів у всіх регіонах України за винятком АР Крим, м. Севастополь і захоплених сепаратистами окремих районів Донецької та Луганської областей. Похибка вибірки становить 3,2%.

Ключові висновки:

1. Переважна більшість українських громадян з усіх регіонів України зберігає прихильність до державної незалежності. Нині підтверджують прийнятий у 1991 році Акт проголошення незалежності України 94% респондентів. Серед мешканців Західного макрорегіону¹ цей показник сягає 98,1%, Центрального – 95,2%, Східного – 91,3%, Південного – 88,8%.

¹ Розподіл областей за макрорегіонами: Західний (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області); Центральний (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області, м. Київ); Східний (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська області); Південний (Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

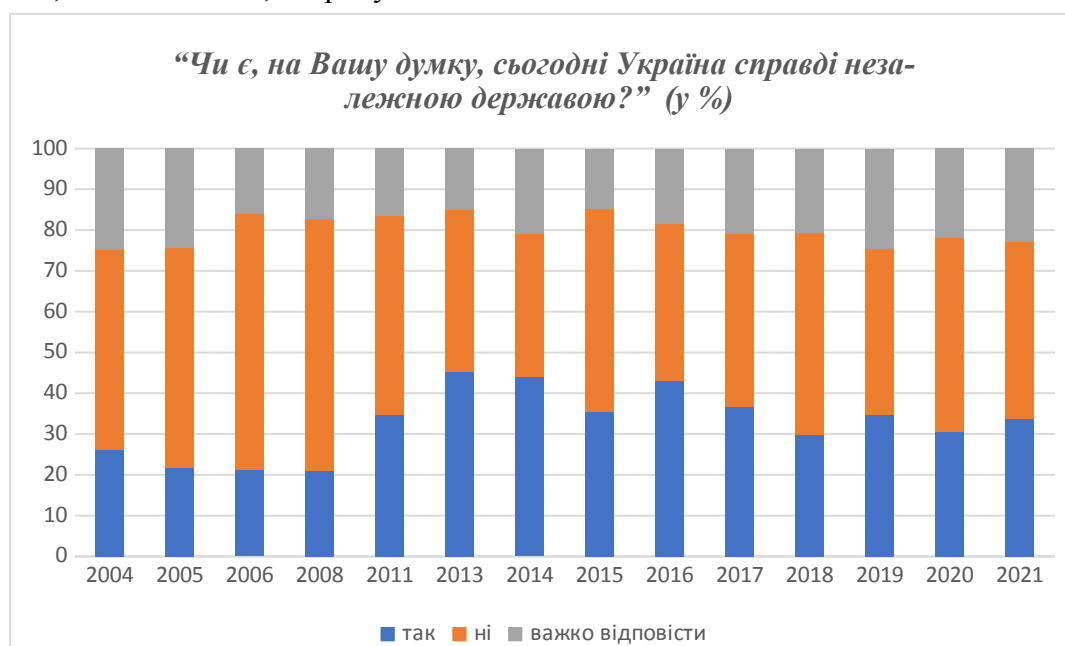
Розподіл відповідей на запитання **“Чи підтверджуєте Ви прийнятий у 1991 році Акт проголошення незалежності України?”** (у % до загальної кількості громадян, що досягли 18-річного віку)

**Результати
Всеукраїнського
референдуму
1991 року**

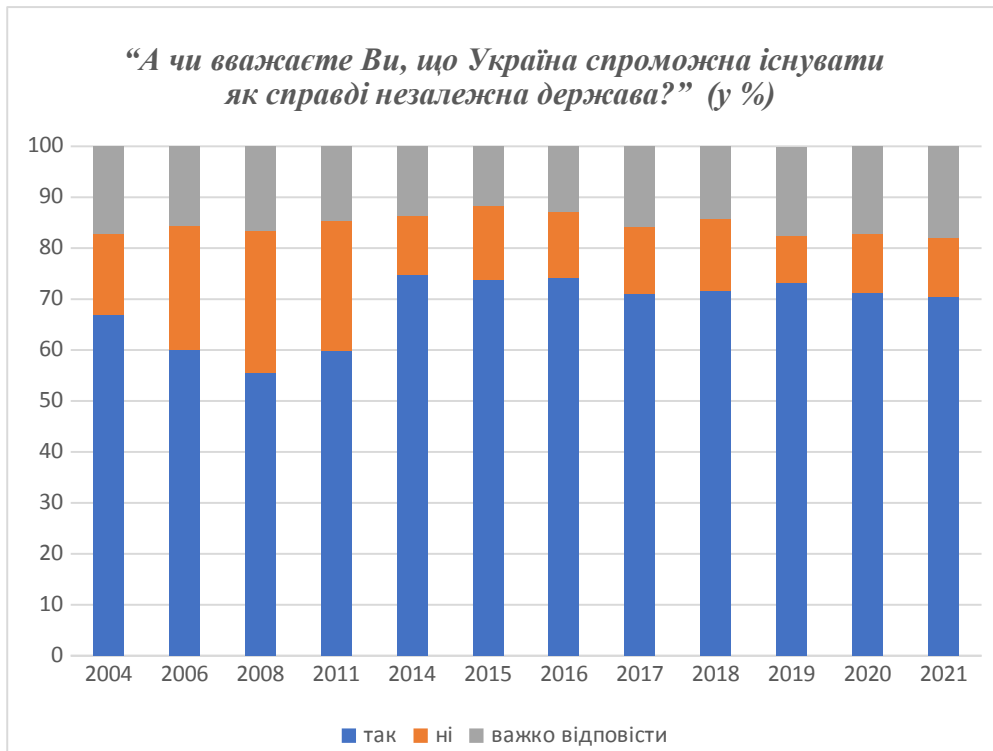
		Вересень 2014 р.	Вересень 2015 р.	Вересень 2016 р.	Вересень 2017 р.	Вересень 2018 р.	Вересень 2019 р.	Вересень 2020 р.	Серпень 2021 р.
так	76,03	92,4	91,0	92,1	93,1	92,6	95,9	95,3	94,0
ні	6,4	7,6	9,0	7,9	6,9	7,4	4,1	4,7	6,0

Довідково. Згідно з даними ЦВК 1 грудня 1991 р. на аналогічне запитання всеукраїнського референдуму відповіли “так” понад 90% його учасників, проте вони становили лише 76,03% усіх громадян, що досягли 18-річного віку. Тому саме з останньою, а не першою цифрою правомірно порівнювати відповідні результати всеукраїнських опитувань дорослого населення.

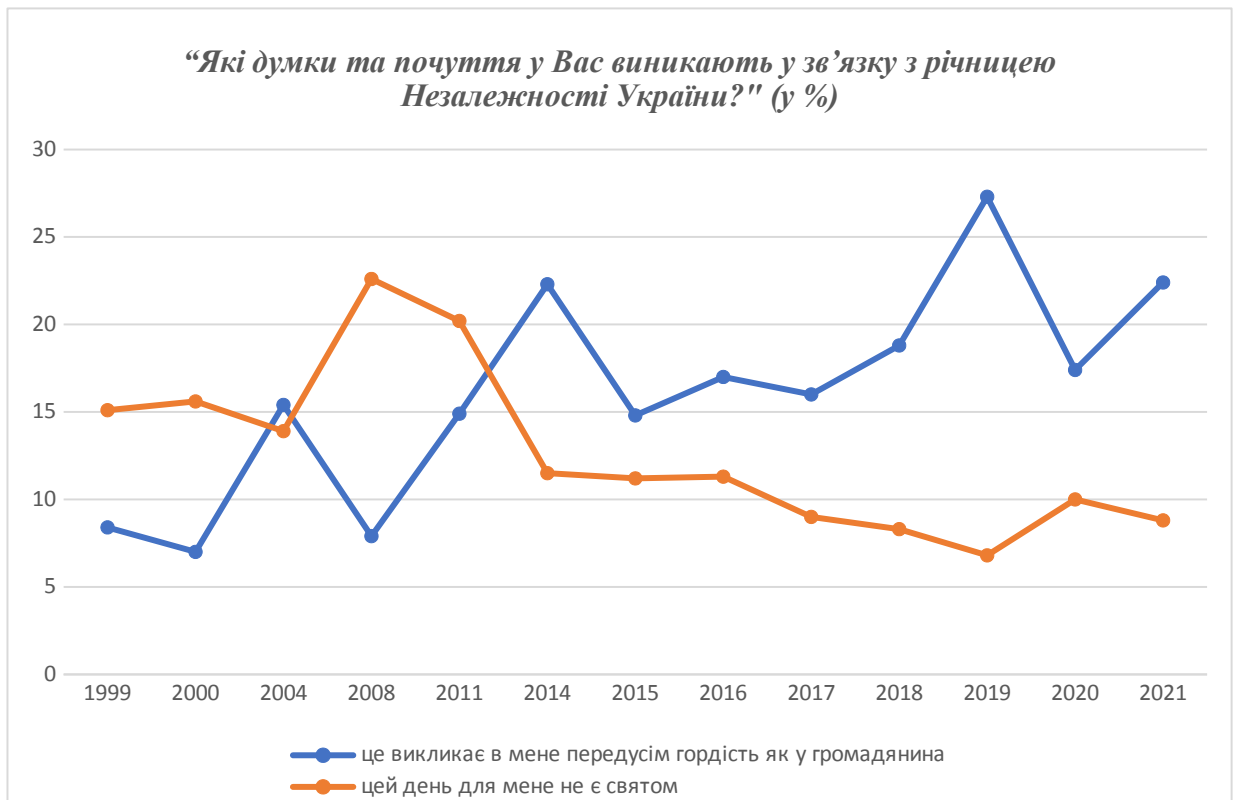
Водночас лише третина (33,8%) громадян вважають Україну справді незалежною державою, 43,3% так не вважають, а близько чверті (22,9%) утруднюються з відповіддю. Якщо подивитися на динаміку відповідей на це запитання в ретроспективі, то можна помітити, що частка респондентів, які не вірять у те, що Україна є справді незалежною, поступово, хоч і повільно, скорочується.

Проте 70,4% респондентів вважає, що Україна спроможна існувати як справді незалежна держава, і лише кожен восьмий (11,7%) – що не спроможна. Варто зазначити, що досить високий рівень суспільного оптимізму встановився з 2014 року, відколи частка респондентів, упевнених у спроможності України до справжньої незалежності, не опускалася нижче позначки у 70%.

2. Наближення святкування 30-ї річниці Незалежності України викликає передусім гордість у майже кожного четвертого громадянина (22,4%). Ще 34,4% відчують у зв'язку з цією датою гордість, хоча й з домішкою гіркоти втрат від невиправданих сподівань. Невпинно скорочується частка респондентів, для яких річниця Незалежності взагалі не є святом. Нині таких відповідей 8,8%, тоді як у 2020-му було 10%, у 2010-му – 22,6%.

3. Близько половини респондентів (47,1%) цілком або скоріше позитивно ставляться до проведення в Києві військового параду з нагоди 30-ї річниці Незалежності України. Третина громадян (32,9%) мають до цього цілком або скоріше негативне

ставлення. Найбільш схвально ставляться до військового параду респонденти віком 18-29 років, серед яких частка позитивно налаштованих (56,4%) більше ніж удвічі перевищує частку негативно налаштованих (22,4%).

4. Серед здобутків українського народу протягом усієї його історії, які заслуговують бути предметом національної гордості, респонденти називають передусім творчість великих українських поетів, письменників, композиторів та виконавців (Т. Шевченко, Леся Українка, І. Франко, М. Лисенко, С. Крушельницька та ін.). Так вважають 52% опитаних. Ці здобутки, як і раніше, тримають першість серед предметів національної гордості, хоча частка респондентів, які ними пишаються, скоротилася порівняно із 2019 роком (57,8%). Натомість близько половини опитаних (47,2%) вважають здобутком українського народу, вартим найбільшої шани, історію українського козацтва і Запорізької Січі. Прикметно також, що з року в рік зростає частка опитаних, які вважають предметом національної гордості проголошення незалежності України у 1991 році. На момент останнього опитування це засвідчили 42,8% респондентів, тоді як у 2015 році – 32,7%, у 2005-му – 23,1%. Водночас помітно поменшало українців, які пишаються перемогою у Другій світовій війні: у 2018 р. таких було майже половина (46,7%), а на момент останнього опитування – менше третини (29,4%). Дещо втратили позиції в рейтингу вершинні досягнення української народної творчості (думи, пісні, декоративно-вжиткове мистецтво, народна архітектура тощо). Нині їх як предмет національної гордості називають 35,3% респондентів, що помітно менше, ніж у 2019 році (42,1%).

5. Символами України респонденти найчастіше називають державну символіку (синьо-жовтий прапор, тризуб, Гімн “Ще не вмерла України …”) (75,2%), національне вбрання, вишиті рушники (53,7%) та українську мову (49,9%). Українська народна пісня та національні страви символізують Україну на думку близько 42% респондентів. У символічних уявленнях українців поступово послаблюються позиції етнографічних, стереотипізованих символів (калина, галушки, рушники), натомість зростає питома вага більш формалізованої, державницької символічної складової.

“Які здобутки українського народу, на Вашу думку, найбільше заслуговують сьогодні бути предметом його національної гордості?”	%	Місце в рейтингу
державна символіка (синьо-жовтий прапор, тризуб, Гімн “Ще не вмерла України ...”)	75,2	1
національне вбрання, вишиті рушники	53,7	2
українська мова	49,9	3
українська народна пісня	41,9	4
національні страви і напої (хліб із салом, борщ, галушки, горілка з перцем і т.п.)	41,5	5
Дніпро	36,8	6
національні музичні інструменти (кобза, бандура, трембіта)	35,2	7
Карпатські гори	35,2	8
червона калина	28,9	9
Майдан Незалежності в Києві	25,2	10

Головним персоналізованим символом України на думку переважної більшості респондентів (69,5%), залишається Тарас Шевченко. Другу сходинку в рейтингу історичних діячів або видатних сучасників, які символізують Україну, найчастіше посідає Леся Українка. Як символ її сприймають 46,8% респондентів. Істотно погіршилися в цьому році позиції Богдана Хмельницького. У 2019 році він був символом України для 45,5% респондентів і посідав 3-тє місце в рейтингу, а цього року – 29,9% і 5-тє місце відповідно.

6. Суттєво змінилися уявлення українців щодо того, хто насамперед несе відповідальність за ту складну політичну та соціально-економічну ситуацію, в якій упродовж останніх років перебуває Україна. Нині респонденти найчастіше називають головним винуватцем Російську Федерацію, тоді як ще порівняно недавно громадяни були більше схильні звинувачувати післямайданну владу на чолі з П. Порошенком. У 2018 році покладали провину на владу П. Порошенка 56,3% респондентів, на Російську Федерацію – 22,9%; у 2019 році – 54,6% і 37,1%, відповідно; у 2020 році – 38,3% і 25,5%, відповідно; у 2021 році – 30,8% і 32,4%, відповідно. На чинну українську владу на чолі з В. Зеленським покладають відповідальність за актуальний стан справ у країні лише 16,2% респондентів.

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України
вул. Андріївська, 15, Київ, Україна, 04070
(044) 425-24-08